

HOPE ADAMS

ZWARTE ZWANEN

200 VROUWEN, 3 MAANDEN OP ZEE, 1 MOORD

Zwarte zwanen

HOPE ADAMS

ZWARTE
ZWANEN

Vertaald door Roeleke Meijer-Muilwijk

Uitgeverij Mozaïek – Utrecht

Vertaling: Roeleke Meijer-Muilwijk
Ontwerp omslag: Mark Hesseling, Wageningen
Lay-out binnenwerk: Gewoon Geertje

ISBN 978 90 239 6058 4
ISBN 978 90 239 6059 1 (e-book)
NUR 302
www.uitgeverijmozaiek.nl

Oorspronkelijk uitgegeven door Michael Joseph, een imprint van
Penguin Books Limited, Londen, UK, onder de titel *Dangerous Women*.

Engelstalige uitgave 2021 Hope Adams
Nederlandse uitgave © 2021 Uitgeverij Mozaïek, Utrecht

Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij Mozaïek vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en
verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie
van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier
waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

*Dit boek is opgedragen aan de vrouwen
die de Rajah-quilt gemaakt hebben.
Het werk van hun handen blijft bestaan.*

Deze quilt, gemaakt door de veroordeelden op het schip Rajah tijdens hun reis naar Van Diemensland, wordt aangeboden als getuigschrift van de dankbaarheid waarmee zij de inspanningen gedenken voor hun welzijn terwijl zij in Engeland vertoefden en tijdens hun overtocht, en ook als bewijs dat zij de vriendelijke aansporingen van de Dames tot arbeidzaamheid niet hebben verwaarloosd.

Geborduurde tekst op de Rajah-quilt, collectie van de National Gallery of Australia, Canberra

Ik meen te mogen beweren dat nimmer een verdorvener stel schooiers op één plek verzameld geweest is...

Fragment uit een brief van Ralph Clark, werkzaam aan boord van transportatieschip de *Friendship*, onderdeel van de eerste vloot naar Australië

Had ik het maar niet geweten, dacht ze. Had ik het maar nooit ontdekt. Kon ik maar weer degene zijn die ik vanmorgen was, voordat we aan ons naaiwerk begonnen.

Het water dat langs het schip stroomde, was bijna zwart in het vervagende licht. Waar de Rajah nu was, midden op de Zuidelijke Oceaan, was er slechts korte tijd tussen zonsondergang en totale duisternis. Ze leunde over de reling om het water beter te kunnen bekijken. Het haastte zich langs de scheepsromp en krulde op tot kleine golfjes, die weggleden om zichzelf te verliezen in grotere golven of in langwerpige waterheuvels. Lange tijd was ze er bang van geweest, had ze haar blik tijdens het lopen gericht op de planken van het dek, zodat ze de oceaan alleen zag wanneer het niet anders kon en ze hem vanuit haar ooghoeken in het zicht kreeg. Nu, na vele weken op zee, was ze eraan gewend geraakt. Ze voelde ontzag, maar ook liefde voor de oceaan, al bleef ze waakzaam.

Ze had de gewoonte aangenomen naar de reling te gaan zodra het naaiwerk voor de dag klaar was. Ze vond het prettig daar een paar minuten te staan, alleen, naar de horizon te turen in een poging te zien wat daarachter lag, de zilte geur in te ademen van het wijde water en van de hoge hemel, die oneindig leek en waarvan je duizelig werd als je er te lang naar keek. Nu kon ze alleen nog maar denken aan wat ze te weten gekomen was. Haar hart was in verwarring, en de angst die haar overmande sinds ze het wist – het ontdekte door een gebaar dat ze voor het eerst herkende – wilde niet weggaan. Er was een schaduw geweest, vlak bij de rol touw, en ze tuurde achterom om te zien of daar iemand was die naar haar keek. Ze zag niets. Maar wat was dat lawaai? Ze hield haar adem in, al was het enige geluid het vertrouwde kreunen van touwen in het want. Toen voelde ze iets veranderen in de lucht om haar heen en werd ze zich ervan bewust dat iemand haar van achteren naderde. Meteen draaide ze

zich om, klaar om diegene, wie het ook was, te zeggen dat hij of zij haar met rust moest laten.

De pijn nam haar woorden weg. Ze stak haar hand uit, maar even snel als het door haar kleren sneed, haar huid doorboorde en haar vlees openreet, was het mes weer verdwenen, en degene die het vastgehouden had ook, en er bleef niets over dan witte, uitstralende pijn en haar handen die plotseling scharlakenrood en nat werden toen ze ernaar greep.

Het mes, het mes heeft me gedood, dacht ze, en een geluid vulde haar hele hoofd en golfde uit haar mond in een stroom van geschreeuw.

1

NU

5 juli 1841

Eenennegentig dagen op zee

‘Een mes... echt waar? Wie heeft een mes?’

‘Ik moet me verstoppen... O, gezegende heiligen, help ons... Is dat bloed?’

‘Waar is het? Hier? Iemand heeft een mes...’

‘Wie heeft het nu? Waar is het?’

‘Ze snijden ons allemaal de keel door...’

De stemmen van de vrouwen vervlochten zich met elkaar, klonken nu eens luider, dan weer zachter in de toenemende duisternis van het gevangenenruim. De lantarens waren nog niet aangestoken en het daglicht dat door de patrijspoorten naar binnen scheen, werd minder. De vrouwen die niet gilden, jammerden en klampten zich aan elkaar vast. Niemand sprak de woorden uit en niemand durfde het te vragen, maar één vraag bleef in de bedompte lucht hangen: is ze dood?

Degenen die aan dek geweest waren toen het gebeurde, zaten bij elkaar, bevend en met witte gezichten, sommigen

nog altijd met een bundeltje lapjes en naaigerei in de hand. De drie vrouwen die bekendstonden als 'de heksen van Newgate' verschoven op de langste bank in het ruim en trokken hun kledingstukken dichter om zich heen, als drie roofvogels die hun vleugels opvouwd. De bedden rezen achter hen op, en de hoeken van het slaapverblijf van de gevangenen leken donkerder dan ooit. De *Rajah* slingerde een beetje en haar planken kraakten en piepten mee met de beweging van de golven.

Ze waren inmiddels veel dichter bij Van Diemensland dan bij Engeland. De laatste twee weken was de zee zo glad geweest als een glasplaat, maar tegen de avond was hij ruw geworden. Rond zonsondergang waren er vogels verschenen die rondom de mast cirkelden; hun silhouetten staken scherp af tegen de bleke hemel. Op deze breedtegraad betekende juli dat het winter was, en de lucht was vaak kil.

'Waarschijnlijk vroeg ze er gewoon om,' zei een hardvochtige stem, scherp van haat.

'Hou je vuile bek dicht,' zei een ander, een vrouw met een pokdalig gezicht – de vrouw die paste op de kinderen die aan boord waren. 'Als je nog één woord zegt, dikke teef, sla ik je tanden zo diep je kop in dat ze uit je aarsgat komen als je ruft.'

Iemand stond op toen nijdig gemopper omsloeg in geschreeuw, en nog iemand anders siste: 'Stil, allemaal. Ze komen eraan.'

Ze hoorden de mannen al voordat ze hen zagen. Hun stemmen klonken luid in het donker, hun voeten stampten dreunend op de treden van de kajuitstrap. De vrouwen gaaptten deze vreemde schepsels aan alsof ze bovenmenselijk waren: langer, sterker, kalmer dan zij. De kapitein en de eerwaarde heer Davies, vergezeld door drie matrozen, gingen recht tegenover de kluwen van vrouwenlijven staan, als

een menselijke muur. Juffrouw Kezia Hayter, de directrice, was bij hen. Ze droeg een blauwe gebreide omslagdoek om haar schouders en haar bleke gezicht stond ernstig. Haar gewoonlijk keurig verzorgde haar zat slordig en haar blik was vol droefheid.

In afwachting van het spreken van de kapitein begonnen sommige vrouwen te huilen. Andere vrouwen knepen hun lippen stijf op elkaar en daagden de rest met waakzame blik uit om hun dat kwalijk te nemen. Ook waren er vrouwen die verlangden dat alles weer zou zijn zoals het voorheen was, tijdens de kortstondige harmonie die ze gevonden hadden voordat het schreeuwen begon. Voordat ze Hattie Matthews hadden zien liggen, met haar roodgouden haar als herfstbladeren op het dek. Voordat alles uiteengereten werd.

*De Rajah wordt snel voortgestuwd door een scherpe wind.
Haar zeilen steken bleek af tegen de nachtelijke hemel, en
zwarte golven vangen het licht van lantarens aan boord als
gouden randen terwijl ze langs de romp stromen.*

2

TOEN

Japonkatoen: donkere ondergrond met patroon van witte lijntjes die op rijgsteken lijken. Effect: vallende sneeuw in de nacht.

Londen, april 1841

Kezia

De vrouwen in de kleine sloep tuurden naar de plek waar de *Rajah* voor anker lag. Al sinds ze aan boord van dit vaartuigje stapten, waren ze vol afgrijzen vanwege de schommelbewegingen waaraan ze niet gewend waren en vanwege het water, zo vreselijk dicht bij de plek waar ze zaten. Nu waren ze verstijfd van angst bij het vooruitzicht van de reis die voor hen lag. Maar de *Rajah*! Hoe kon een vaartuig met zulke hoge houten zijkanten en zulke hoge masten op het wateroppervlak blijven drijven? Hoe moesten ze op het dek klauteren? De vragen die ze niet durfden te stellen vervulden hen met verbijstering en doodsangst.

Ook Kezia Hayter trilde van bange voorgevoelens, zij het niet vanwege de onvoorspelbare bewegingen van de

kleine boot waarin ze nu zaten. Zij had deze korte reis al meermalen ondernomen tijdens de laatste twee weken, terwijl men groepjes vrouwen aan boord van het schip bracht. Nee, dacht ze, het komt niet door de sloep, maar doordat dit het laatste is wat ik ooit van Londen zal zien.

In deze stad was veel wat ze graag achterliet, dat was waar, maar nu zag ze de uitgestrektheid van het onbekende voor zich liggen. Als dat wat voor haar lag nu eens erger was dan alles waaraan ze probeerde te ontsnappen? Had ze haar situatie misschien nog kunnen veranderen, of zelfs verbeteren? Ze keek omhoog naar de witte wolkjes die her en der aan de blauwe hemel bewogen, voortgestuwd door een wind die krachtig genoeg was om haar omslagdoek in haar gezicht te blazen.

De vrouwen rondom haar kropen dicht bij elkaar voor de korte overtocht vanaf de Woolwich-kade naar de plek waar de *Rajah* voor anker lag. Op de kade ging het leven gewoon door; bijna niemand had naar de vrouwen gekeken, want iedereen was gewend aan gevangenen die vanaf hier getransporteerd werden. Mannen renden rond met enorme zakken die aan boord gebracht moesten worden. Magere kinderen liepen op blote voeten langs de rivier. Iedereen leek ergens heen te gaan, haast te hebben. Rennend en naar elkaar roepend. Kezia kon het niet laten naar de *Rajah* te turen, die statig en sereen in de verte dreef. Schepen zagen er altijd prachtig uit, dacht ze. En dit schip zou nog mooier zijn als ze eenmaal op weg gingen, zodra de zeilen uitgerold werden en als bloemen opbloeden aan de masten. Die gedachte gaf haar rust.

‘Dames, houd moed,’ zei een lange man met zandkleurig haar, die voor in de sloep zat. Kezia had hem al ontmoet tijdens een van haar eerdere overtochten. Hij had zichzelf opgewekt en glimlachend voorgesteld als: ‘James Donovan, toezichthoudend scheepsarts op de *Rajah*, benoemd door dezelfde dames die u uitgekozen hebben.’

Nu glimlachte hij de vrouwen toe. ‘Dit is een heel korte reis. Minder dan een half uur, dat verzeker ik u. We zullen snel aan boord zijn en dan kunt u zich gaan installeren, het donkere en koude Londen achter u laten en de zonneschijn aan de andere kant van de wereld tegemoet zien. Denk eens aan de schepselen die u daar zult zien. Vreemde, maar schitterende zoogdieren en vogels. Interessante insecten. Wanhoop niet. Neem een voorbeeld aan juffrouw Hayter.’ Hij wees op Kezia. ‘Lijkt zij ook maar in het minst in verwarring? Bezorgd? Nee, ze is zo kalm als de zee in de zomer, en zij zal u helpen en leiden tijdens deze reis. U hebt het bijzonder goed getroffen.’

Tegen Kezia fluisterde hij: ‘Juffrouw Hayter, u zult ongetwijfeld mijn hoop delen dat deze reis naar de andere kant van de aardbol zo aangenaam mogelijk zal verlopen voor ons allemaal.’

‘Ja, meneer,’ zei Kezia. ‘Daar zal ik mijn best voor doen.’ Nu ze voor de laatste maal aan boord ging, besepte ze dat ze niet kon terugkomen op de beslissing die ze genomen had. Ze probeerde zich de komende weken voor te stellen. Zou ze haar oude leven missen, haar eigen thuis, hoeveel daar ook was wat ze graag achter zich liet? Zou ze haar heimwee kunnen verbergen? En als ze zich ziek zou voelen door de beweging van het schip, zou ze dat kunnen verbergen? Ze was vastbesloten sterk te zijn voor deze vrouwen, die vaak zelf slachtoffer waren, hield ze zichzelf voor, ondanks hun gedrag.

Haar metgezellen waren veroordeelden uit de gevangenis in Millbank, vrouwen die tot een misdrijf gekomen waren door het omgaan met misdadige mannen, of door een wrede vader of echtgenoot als dievegge aan het werk gezet waren. Transportatie was de straf die de wet hiervoor oplegde, transportatie naar Van Diemensland. Kezia was blij dat ze één vrouw zag van wie ze de naam wist: Joan

Macdonald. Joan, die tegenover Kezia zat, was ouder dan de meeste andere vrouwen, en zo mogelijk nog minder evenwichtig. Haar haar begon hier en daar al grijs te worden. Op haar voorhoofd waren rimpels te zien en ze zat aan de stof van haar rok te plukken. Ze droeg een bril, en door de brillenglazen leken haar ogen abnormaal groot. Kezia zag dat Joan naar de planken van de sloep bleef turen en geen oog had voor alles wat ze passeerden.

‘Joan Macdonald, meen ik,’ zei Kezia. ‘Het doet me goed je te zien.’

‘Dank u wel, juffrouw,’ zei Joan met een zwakke glimlach.

Ze naderden het schip; het torende hoog boven hun eigen vaartuigje uit. Masten rezen uit het dek op als grote bomen met dunne, zwarte takken. De zeilen lagen opgerold als enorme bladeren, klaar om zich te openen. Als ik deze sloep verlaat en de ladder opklim naar het dek, dacht Kezia, zal dat de eerste stap zijn van een lange reis; het begin van iets wat ik niet kan veranderen.

Terwijl de vrouwen aan boord van de *Rajah* geholpen werden, leunden verscheidene matrozen over de reling, bekeken hen wellustig en schreeuwden obsceniteiten. Kezia probeerde dat te negeren, hield haar hoofd omlaag en zorgde dat ze geen van de mannen aankeek.

‘O, mooie vrouwen dit keer, zie ik,’ zei een matroos terwijl hij de arm van een jonge vrouw beetpakte. ‘Jij bent lekkere lading. We komen onderweg aan onze trekken, jongens.’

‘Die past wel bij mij in de hangmat,’ zei een ander.

‘Houd allemaal je fatsoen, mannen, of ik rapporteer jullie bij kapitein Ferguson,’ zei de heer Donovan, die achter hen stond. Zijn stem klonk ijzig, en de mannen draaiden zich snel om, met een mengeling van verontwaardiging en berusting op hun gezicht.

Kezia verwonderde zich over de snelheid waarmee de matrozen zich verspreidden en de schunnige opmerkingen ophielden. In de afgelopen weken waren ze soms veel langer doorgegaan als er vrouwen aan boord kwamen. Zelf had ze een zachte stem, en zelfs als ze even streng had kunnen spreken als de heer Donovan, zouden de matrozen geen aandacht aan haar geschonken hebben. Kezia verwachtte van deze mannen niet dat ze een vrouw zouden gehoorzamen. Ze wist wel beter. Vrouwen werden vaak over het hoofd gezien of gekleineerd. Die gedachte riep een verontwaardiging in haar op.

‘Kom, dames,’ zei de heer Donovan. ‘Volg mij, dan zal ik u meenemen naar het benedendek. Dit is de kajuitstrap naar uw verblijf.’ Hij glimlachte. ‘Zo heet een trap aan boord van het schip.’ Hij ging hen voor naar een korte ladder.

Kezia ging als eerste naar beneden, inmiddels veel meer op haar gemak dan de eerste keer dat ze dit gedaan had, twee weken geleden.

Ze had de hel altijd voor zich gezien als een plek vol vuur en demonen met hooivorken, maar toen ze voor het eerst een gevangenis binnenkwam, was ze van gedachten veranderd. De vochtige, vieze cellen in de Millbank-gevangenis, waar vrouwen het uitschreeuwden en obscene woorden uitstootten, waar geen enkele heldere kleur te vinden was, alleen grijs, bruin en zwart – zij vormden voor haar de hel: het tegendeel van alles wat aangenaam en goed was. Als het zonlicht al de weg vond door de hoge, vuile ramen, wierp het niet meer dan een bleke glans op de vloeren, die smerig waren van gevallen voedsel, overgestroomde toilettemmers en rattenkeutels. Het valse licht verlichtte betraande wangen, sprietig haar en ogen vol smart.

Het ruim van de *Rajah* was een ander soort gevangenis. Het was zo klein dat ze binnen een minuut van het ene einde naar het andere kon lopen. Vanaf het dek kwam

slechts schemerlicht binnen. Ze kon zich nog altijd niet voorstellen hoe zoveel vrouwen – bijna tweehonderd – twee maanden lang zouden overleven in een dergelijke ruimte. Aan land wisten de gevangenen tenminste dat buiten de muren een stad lag. Zelfs in de gevangenis waren nog gangen, meer cellen en een binnenplaats. Dat was een enorm gebouw vol drukte en kabaal. Hier was alles anders. Zodra ze op zee zouden zijn, zouden ze alleen zijn met elkaar. Geen bezoekers. In de wijde omtrek niets dan water en nog eens water, de angst om te kapseizen, de deinende beweging van de *Rajah* en genadeloze stormen. En alles moest gebeuren in een ruimte met alleen primitieve bedden en daaronder de vuile vloer. Misschien niet zo smerig als andere gevangencellen die ze gezien had, maar toch... Samen met de eerste groep die aan boord kwam, had ze elke vierkante centimeter schoongemaakt.

De smalle kooien waren aan de zijwanden van het ruim bevestigd, boven elkaar. Daar zouden de vrouwen op liggen, als voorwerpen op de planken van een open kast. Sommigen zouden op een matras ernaast moeten liggen. Tien kinderen reisden met hun moeder mee, met een speciale dispensatie van de rechtbank omdat niemand anders voor hen kon zorgen. Door hen naar de andere kant van de wereld te sturen, bespaarde men plaats in het werkhuis of het armenhuis van de parochie waar ze vandaan kwamen.

Toen Kezia eind maart voor het eerst aan boord kwam, had ze naar de planken onder haar voeten gestaard en naar de wanden die om haar heen oprezen. De vloer was zwart van het vuil van jaren, en enigszins plakkerig van – ja, waarvan? Zeewater? Bloed? De stank prikte in haar neus en bleef rondom haar schouders hangen als een mist.

Een van de vrouwen had haar neus dichtgeknepen. ‘’t Stinkt erger dan een mestvaalt,’ zei ze. ‘En dat nog voordat we de toiletemmers gebruikt hebben...’

‘En nog voordat het schip op het water begint te slingeren en we alles uitbraken.’

Een andere vrouw gilte: ‘Dit kan ik niet aan! Hoe kunnen we met zo weinig licht leven? Dat zijn geen echte ramen.’

‘Ik dacht dat dit beter zou zijn dan een gewone gevangenis. Ik dacht dat het schip schoner zou zijn.’

Ze waren op de houten banken gaan zitten en hadden om zich heen gekeken.

‘Wanhoop niet, dames,’ had de heer Donovan gezegd. ‘Het zal allemaal wel meevallen als jullie geïnstalleerd zijn. Jullie zullen wennen aan het leven aan boord, al zal het in het begin ongetwijfeld vreemd lijken.’

‘Maar er is niet genoeg ruimte.’

Een andere vrouw had gezegd: ‘Ik dacht dat de bajes al erg was, maar daar hadden we echte muren, en de vloeren waren lang niet zo ruw.’

Ze waren dicht bij elkaar blijven staan, dan weer op de ene, dan weer op de andere voet leunend, te zenuwachtig om bij de anderen weg te gaan. Uiteindelijk was er één dappere ziel die de kooien ging inspecteren, en daarna nog een paar.

‘Opgestapeld als appels in een voorraadkast,’ zei een van hen. ‘Zouden we daar niet af rollen als het ruw weer wordt? Ik wil niet op die smerige vloer belanden. Of splinters in m’n kont krijgen.’

De vrouwen die haar konden horen, hadden gelachen. Kezia was met bonzend hart naar voren gestapt en probeerde hen streng toe te spreken. ‘We zullen de vloer en de muren schoonmaken voordat het schip uitvaart. Jullie kunnen allemaal meehelpen om te zorgen dat het beter wordt dan het nu is. We zullen het beddengoed zo goed mogelijk verdelen. Er komen lantaarns, zodat we meer licht krijgen.’

‘En ik zal zorgen,’ zei de heer Donovan tegen Kezia, maar

zo luid dat de anderen het ook konden horen, 'dat er met-
een een paar matrozen naar beneden gestuurd worden met
emmers zout water. Dat spoelt het ergste vuil wel weg.'

'Ik dacht dat mevrouw de barones een van hén was. Gaat
zij soms ook op haar knieën zitten om de vloer te schrob-
ben?' fluisterde iemand, maar zo luid dat Kezia wist dat het
de bedoeling was dat ze het zou horen. Ze had gezien wie
het was – een knap jong meisje met kuiltjes in haar wangen
en een krul die uit haar katoenen muts ontsnapt was – en
besloot te doen alsof ze het niet gehoord had. Ze haalde
diep adem, bang dat de vrouwen haar niet zouden hoor-
zamen, dat ze onbeschoft zouden zijn en haar zouden nege-
ren.

Plotseling herinnerde ze zich het advies van haar vrien-
din, mevrouw Pryor: 'Als je streng en vriendelijk bent, zul-
len ze goed op je reageren. Iedereen reageert goed op
vriendelijkheid.' Kezia haalde nog eens diep adem en zei
tegen de vrouwen: 'Ik zal alles doen wat ik kan om jullie te
helpen.' Heimelijk was ze tevreden omdat haar stem zo
kalm en ferm klonk.

'Zo is het, zo is het,' zei de heer Donovan. 'We zullen dit
ruim wat bewoonbaarder maken. Alstublieft, laat uw bun-
dels hier achter en kom met mij mee, de kajuitstrap op.'

Nu, twee weken later, zag Kezia dat de donkere vloer-
planken veel lichter waren, zij het niet helemaal schoon. De
stank was bijna verdwenen, vervangen door de frissere geur
van zeewater en geschrobd hout. Ze volgde de heer Dono-
van en de andere vrouwen naar het bovendek, waar een
matroos naar haar toekwam. Hij was stevig gebouwd, had
grijs haar en zijn huid was bruin en verweerd als leer. Toen
hij glimlachte, staken zijn tanden wit af tegen de rest van
zijn gezicht.

'Isaac Margrove, tot uw dienst, mevrouw de directrice.
We hebben de rest van uw bagage naar uw hut gebracht.'

‘Dank u wel, meneer Margrove.’

‘Iedereen noemt me Isaac, mevrouw.’

‘Isaac dan. Ik ben je bijzonder dankbaar.’

Ze volgde hem over het dek en stapte voorzichtig over een lage barrière naar iets wat op een huisje leek. De matroos opende een deur met een glanzend gepoetste koperen deurknop en beduidde dat Kezia naar binnen moest gaan. ‘Ik zal u nu alleen laten,’ zei hij.

Kezia bedankte hem nogmaals. Terwijl hij terugliep naar het dek, stapte zij haar eigen hut binnen, die ze tijdens haar eerste bezoek aan boord slechts even gezien had. Tot haar opluchting zag ze dat haar bezittingen netjes in een hoek neergezet waren. Opnieuw voelde ze een rilling van onzekerheid. Ze dacht aan alles wat ze achterliet. Hoezeer ze ook opzag tegen de taken die voor haar lagen, ze beseftte dat het een hele opluchting was dat ze aan bepaalde dingen nooit meer zou hoeven denken.

Ze keek om zich heen. De ruimte die de komende weken haar thuis zou zijn, beviel haar goed. Ze ging op het smalle bed zitten en was zich bewust van de vrede en de eenzaamheid. Deze kleine hut, dacht ze, lijkt op een kloostercel. De beperkte ruimte was netjes en schoon, met een emailen lampetkan naast een waskom, ingebouwd in het bovenblad van de ladekast waarin ze haar eigendommen zou opbergen. Er was een smal kastje waarin de lampetkan bij ruw weer opgeborgen kon worden. Het raam was klein en rond, met glas-in-lood in een houten omlijsting, en Kezia kon er net doorheen kijken als ze op haar tenen stond.

Ze zou graag nog wat langer gebleven zijn, maar er kwam weer een sloep uit Londen en ze wilde de vrouwen zien aankomen. Daarom ging ze haar hut uit en liep in de richting van de loopplank. Op het dek zag ze dat iemand meegenomen werd naar een sloep, klaar om terug aan land te gaan. De persoon in kwestie was niet jong meer, een dikke

vrouw met enorme klitten in haar haar, gekleed in donkere, armoedige kleren. Ze gilde en jammerde en rukte aan haar kleding. Twee andere vrouwen, mager en met grimmige gezichten, hielden haar stevig vast en pakten haar bij haar armen terwijl zij kronkelde en schokte. Gevangenisbewaasters, dacht Kezia, die weten hoe ze moeilijke gevangenen moeten aanpakken. De vrouw had haar kleren gescheurd. Ze moet wel krankzinnig zijn, hield Kezia zichzelf voor. Wat ze hoorde, kon alleen afkomstig zijn van iemand die buiten zinnen was. Het haar van de vrouw was grijs en hing in vette plukken tot over haar schouders. Haar ogen fonkelde van angst. Het geschreeuw ging door, maar nu kon Kezia ook woorden onderscheiden. 'Mama... Water... Breng me terug. Heb je die ratten gezien?'

Inmiddels was ze vlak bij de plek waar Kezia op het dek stond, en ze ving haar blik op. 'Help me!' riep ze. 'Lieve mama, neem me alsjeblieft mee naar huis!' Ze had een van haar armen losgerukt en een smerige hand met afgekloven nagels schoot omhoog en klauwde naar Kezia's jurk. De bewaaksters schoten haar te hulp door de vrouw achteruit te trekken.

'Het spijt me, juffrouw, het spijt me zeer,' riep een van de bewaaksters haar toe terwijl ze het ongelukkige schepsel stevig vastpakten, tussen hen beiden in, en meesleepten. 'Wij zorgen wel voor haar, daar kunt u op rekenen.'

Het gekrijs ging over in gesnik en vervolgens in stilte terwijl de drie vrouwen weg strompelden, met elkaar vervlochten tot één donker beest met zes poten. Kezia bleef heel stil staan, geschokt door deze ontmoeting. Ik moet me beheersen, voordat anderen aan me zien hoe ik me voel, dacht ze. Ze trok haar cape wat strakker om haar schouders en begon weg te lopen.

Terwijl ze verder het dek op liep, hoorde ze dat iemand haar naam riep.

‘Juffrouw Hayter! Juffrouw Kezia Hayter!’

Kapitein Ferguson kwam naar haar toe. Hoewel ze al vaak aan boord van de *Rajah* geweest was om de vrouwen te helpen met het schoonmaken en organiseren van hun leefruimte, had ze tot nu toe alleen vanuit de verte een glimp van de kapitein opgevangen.

‘Juffrouw Hayter.’ Hij boog beleefd en sprak op zakelijke toon: ‘Sta me toe mijzelf aan u voor te stellen. Charles Ferguson, gezagvoerder van de *Rajah*. Hartelijk welkom.’

Ze bekeek hem eens goed, de man die verantwoordelijk zou zijn voor hun aller veiligheid. Hij was van gemiddelde lengte, maar nog altijd meer dan een kop groter dan zichzelf. Zijn schouders waren breed en hij droeg zijn kapiteinsjas met gepaste trots. De koperen knopen glansden, en het viel Kezia op dat zijn linnen kraag en manchetten hagelwit waren. Kapitein Fergusons gezicht maakte een openhartige indruk. Zijn blauwe ogen stonden wijd uit elkaar en zijn haar was lichtbruin, bijna blond. Zijn stem klonk rustig, maar helder.

‘Dank u wel, meneer,’ zei ze.

Hij keek naar zijn voeten en fronste zijn wenkbrauwen. ‘We zullen later nader kennismaken, juffrouw,’ zei hij. Vervolgens boog hij nogmaals, draaide zich om en liep kordaat weg.

Kezia keek hem na. Toen hij uit het zicht verdwenen was, liep ze naar de reling en keek naar de haven in de verte. De lange rij daken, scherp afgetekend tegen de bleke lucht, leek op een uit zwart papier geknipt silhouet. Opnieuw kreeg ze bange voorgevoelens, en haar hart klopte plotse-ling snel. De woorden van een paar verre familieleden kwamen weer in haar hoofd op: ‘Van Diemensland? Weet je dat wel zeker, lieve Kezia? Het is zo ver weg. En het is daar zo warm. Daar zwerven toch allerlei vreemde dieren rond, is het niet?’

Ze glimlachte. De dames die dergelijke dingen zeiden, vermeden hun werkelijke angsten voor deze reis. Ze maakten zich geen zorgen over de afstand van Engeland, de warmte, de flora en fauna. Wat hen van streek maakte, hen deed aarzelen, was het gezelschap waarin Kezia zou verkeren. Gewone vrouwen. Misdadigsters.

Lieve Henrietta,

Hier volgt mijn eerste brief aan jou vanaf het schip. Telkens als ik er de tijd en de gelegenheid toe heb, zal ik je schrijven. Dan kan ik me dicht bij jou voelen, al voert iedere dag ons verder bij elkaar vandaan. Ik zal al mijn brieven opsturen zodra we in Hobart aankomen.

Ik voel me al aardig op mijn gemak in mijn hut. Ik heb mijn dagboek en een paar boeken om me te vermaken, en hoewel ik een beetje onzeker ben over mijn toekomst, ben ik allerm minst bang, dus je kunt je voorstellen dat ik alles wat ik op deze reis tegenkom, wel zal aankunnen. Maar, lieve Henrietta, ik zal jouw aanwezigheid wel heel erg missen! Jouw glimlachende gezicht, jouw opgewekte stem die me alles vertelt wat er in de beau monde gebeurt. Hier is niemand die me plaagt en die me een standje geeft als ik me dwaas gedraag, dus ik zal mijn best moeten doen om me jouw opmerkingen voor te stellen. Ik hoop dat we, terwijl de reis verder gaat, er samen aan gewend raken en naar de toekomst kunnen uitzien. Maar ik ben niet op transport gesteld, vergeet dat niet. Ik kan altijd nog naar Engeland terugkeren als Van Diemensland mij niet naar de zin blijkt te zijn.

Kezia vroeg zich af hoeveel troost ze aan die laatste gedachte zou kunnen ontleen als ze midden op de oceaan waren. Ze probeerde de zenuwachtigheid die haar tijdens het schrij-

ven overvallen had van zich af te zetten. Ze pakte haar pen weer op om de brief te ondertekenen en zocht naar de juiste woorden om haar zusje duidelijk te maken hoezeer ze haar miste. Wat verlangde ze ernaar om haar weer te zien!

Vanaf het moment waarop ze afgesproken had op de *Rajah* mee te reizen, had Kezia geweten dat ze de vrouwen die ze onder haar hoede kreeg niet alleen de basistechnieken van het naaiwerk wilde leren. Voor het eerst in mijn leven zal ik iets kunnen maken, had ze gedacht, iets buitengewoons. Wat ze van plan was, wat ze tijdens deze reis beslist wilde maken, met de hulp van de veroordeelde vrouwen, zou hun situatie meer verbeteren dan eenvoudige lessen in het omzomen van zakdoeken.

Precies op het moment dat ze daaraan dacht, raakte een zonnestraal de rand van de mast en gaf die een gouden gloed – was het een goed voorteken voor de reis? De wolken waren weggeblazen en Kezia voelde haar hart lichter worden.

GEBASEERD OP EEN WAARGEBEURD VERHAAL

Hoe kun je op een schip vol veroordeelden je onschuld bewijzen?

Londen, 1841. Bijna tweehonderd vrouwen, veroordeeld voor lichte misdrijven, gaan aan boord van een driemaster. Ze krijgen de kans om de last van hun verleden af te leggen en aan de andere kant van de wereld, in Tasmanië, een nieuw begin te maken. Kezia Hayter heeft de taak op zich genomen deze vrouwen onderweg geestelijk bij te staan en hen niet alleen een moreel kompas maar ook praktische vaardigheden bij te brengen.

Als midden op zee een jonge moeder dodelijk verwond wordt, breekt er paniek uit onder de vrouwen aan boord. Wie heeft dit gedaan? En wie wordt het volgende slachtoffer?

Zwarte zwanen is gebaseerd op historische feiten. Het is een meeslepende vertelling over afgunst en vooroordelen, en tegelijk over *sisterhood*, hoop en nieuwe kansen.

Hope Adams werd in Jeruzalem geboren en woonde als kind in diverse landen. Ze studeerde aan het St. Hilda's College in Oxford. *Zwarte zwanen* is haar romandebuut.

www.uitgeverijmozaiek.nl

ISBN 978 90 239 6058 4

9 789023 960584

NUR 302